

érkezett 1882 május 26

1

A NAGYBÁNYAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1882. 12. 13. 14-ik napjain

KIS-PALÁDON TARTOTT KÖZGYÜLÉSÉNEK

J E G Y Z Ó K Ö N Y V E.

Bencsik István esperest és Ujfalussy Miklós segédgondnok urak
elnöklete alatt.

J e l e n v o l t a k:

Egyházi tanácsbírák:

Ferenczy Károly.
Balog István.
Czelder Márton.
Gulyás Lajos.
Soltész János főjegyző.
Szél György aljegyző.

Világi tanácsbírák:

Márton Bálint.
Császy Bálint.
Nagy Béla.

Bodor Pál, Bartha Mór, Bodnár János, Pásztor István, Papolczy Károly, Szabó Lőrincz, Gergely Károly, Kálmán Sándor, Nagy Elek, Melegh Albert, Barkász Bálint, Barkász Albert, Lugosi Dániel, Molnár Lajos, Hajdu Albert, Hajdu Zsigmond, Szikszay János, Gál Péter, Kürthy Károly, Dobos József, Kató Béla lelkészek, Bottyán József, Ladányi Lajos, Török Károly, Török Lajos, Elek János, Szabó Lajos, Molnár Zsigmond, Csepei Miklós tanítók, 15 egyház képviselői és számos hallgatók.

Reggeli 9 órakor isteni tisztelet tartatván, Czelder Márton felsőbányai lelkész és tanácsbíró evangyéliomi tanítást tartott I. Péter II. 5. vers alapján figyelmet lekötőleg fejtegetvén azon kérdéseket: mi a keresztyén egyház és kiké az? élénk színekkel rajzolván a ker. egyház multját és jelenét, s buzdítva a nagy számu hallgatósá-

got a reánk bízott szent örökség megőrzésére, vallásos buzgóságra és Krisztus anyaszentegyházának építésére.

Ennek végeztével esperes ur Istenhez emelt buzgó ima után üdvözölve segédgondnok ur ő méltóságát, az egyházmegyei tisztikart, lelkészeket, tanítókat és képviselőket, a gyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

Majd segédgondnok ur ő méltósága az üdvözlétet viszonzva, azon óhajlásának ad kifejezést, hogy legyen e gyűlés munkálkodása sikeres és áldásos eredményű. Azután a zsinati képviselőségről adott számot, kiemelvén azt, hogy ha nem lett is a zsinat munkálkodásának sokak által reményelt eredménye, kielégítőnek jelzi azt annyival inkább, mert az eddigi munkálatok lényegesebb részletei a legnagyobb egyetértéssel állapítottak meg, mely egyetértésre leginkább törekedniök kellett. E jelentés meglelégedéssel találkozott, s midőn ő méltósága ígéretet tett hogy ezután is buzgó törekvéssel fognak munkálkodni egyházunk érdekében, — az egész közgyűlés lelkes éljenzésben nyilvánult helyeslésével fogadta azt.

1. Esperest ur jelenti, hogy a múlt 1881-iki szept. 20-án Sárközön tartott egyházmegyei gyűlés alkalmával felbontott szavazatok általános többségével egyházmegyei főjegyzőnek és tanácsbírónak Soltesz János ombodi lelkész választatott meg, s minthogy még eddig hivatalát el nem foglalta, most őt annak elfoglalására és az eskü letételére hívja fel.

Nevezett megválasztott főjegyző e felhívásnak engedve, a hivatalos esküt készséggel letevén, az iránta nyilvánult bizalmat megköszönte s úgy az egyházmegyei elnökségnek és tanácsnak, mint az egész közgyűlésnek szíves támogatását kikerve, hivatalát elfoglalta.

2. Olvastatott egyházmegyénk egyházainak anyagi és szellemi állapotát általánosságban feltűntető esperesi jelentés, mely a vallásos erkölcsi életet kielégítőnek mondja, de az egyházak anyagi ügyei körül sok rendtelenséget és mulasztást jelez, főként pedig az iskola ügy kevés egyház kivételével nagyon elhagyatott állapotban találtatott; a mulasztások mindenütt a „tetemes“ rovat alá estek, s mind az egyházi, mind a polgári hatóság ide vonatkozó eljárása nagyon hiányosnak jelentetett be.

Miután az egyházlátogató küldöttség minden egyháznak szoros kötelességévé tette saját kebelében az iskolaszékek megalakítását, az iskolaügynek felsőbb egyházi rendeletek és szabályok szerinti pontos vezetését: egyszersmind teljes tisztelettel hívja fel közgyűlésünk a megye polgári hatóságát, hogy országos törvényeinkben is meghatározott közreműködését egyes tisztviselőinek különösen

figyelmébe ajánlja, s az egyházi hatóságok e téren leendő megkeresése alkalmával, a büntetések szigorú végrehajtására utasítsa.

3. Az egyházmegyei tisztikar kiegészítése végett két világi ülnökségre, egyházkerületi képviselőkre, aljegyzői és közpénztárnoki hivatalokra beadott szavazatok felbontatván:

Világi ülnökségre Szeőke Barna 23, Lajos György 21 gróf Degenfeld Sándor 8, Böszörményi László 5, Böszörményi Zsigmond 5, Sepsy Károly 5, Gödény Imre 4, Báthy Károly 3, Kölesey Antal 2, Kávásy László, Kovács Lőrincz, Szeőke Bálint, Jakó Pál, Böszörményi Sándor, Nyirő Sándor, Mikolai Antal, Jakó Kálmán 1—1 szavazatot nyertek, s így általános szótöbbséggel csak Szeőke Barna ur választatott meg, a másik állomásra Lajos György és gróf Degenfeld Sándor mint legtöbb szavazatot nyert egyének újabb és 3-ik választásra kijelöltetnek.

Egyházkerületi képviselőségre világi részről Nagy Béla tanácsbíró ur 23 szavazattal mint általános többséggel megválasztatott, Márton Bálint 2, gróf Degenfeld Sándor 2, Császy Bálint 1, Veres Lajos 1, Lajos György 1 szavazatot nyertek. Egyházi részről Czelder Márton 13, Soltész János 11, Szél György 6, Gulyás Lajos 5, Bartha Mór 2, Szabó Lőrincz 1 szavazatot nyervén, általános többsége senkinek sincs, ennél fogva újabb választásra Czelder Márton, Soltész János és Szél György lelkészek kijelöltetnek.

Aljegyzőségre a jelöltek közül Szél György 23, Tóth Dániel 13, Barkász Albert 5 szavazatot nyervén, Szél György általános többséggel megválasztottnak nyilvánított.

A pénztárnokságra jelöltek közül Gulyás Lajos tanácsbíró 33, Ferenczy Károly 5, Czelder Márton 2 szavazatot nyertek és így Gulyás Lajos általános többséggel megválasztatott.

A megválasztott és jelenlevő Szél György aljegyző és Gulyás Lajos pénztárnok az eskütételre felhivatván, azt készséggel letették s hivatalukat mindketten éljenzések között elfoglalták.

4. Az előző számban jelzett sikertelen választás következtében ismét elrendelendő szavazást illetőleg, hogy az könnyebben és hamarabb megejtessék :

Esperes ur megbízott, hogy belátása szerint arra határidőt tűzvé, a beküldendő szavazatok felbontását Császy

Bálint tanácsbíró Meleg Albert lelkész és Sátor Dávid segédlelkész urak közreműködésével hajtsa végre.

5. A szavazatok számbavétele alkalmával feltűnt, hogy egyházmegyei közpénztárnokra a felsőbányai és krassói egyházak szavazatot nem küldtek.

A jelenlévő lelkészek állítása szerint a hivatolt szavazatok beküldettek, s ha ez állítást 8 nap alatt posta könyvvvel igazolandják felmentetnek; ellenesetben szabályaink szerint 2—2 forint fizetésében elmarasztaltatnak.

6. Esperes ur jelenti hogy az egyházkerületi tanügyi bizottság javaslata folytán még 1880-ban felvoltak hiva az egyházmegyék iskolatanácsok alakítására, mely tanács esperesi elnöklet alatt 12 tagból álland, s ezek közül 4 világi, 4 egyházi és 3 tag a tanítói karból; egyszersmind felhívja a közgyűlést az egyházmegyei iskolatanács egyes tagjainak megválasztására.

Ezen előterjesztés alapján megválasztottak: Czelder Márton egyszersmind alelnöknek, Gergely Károly egyszersmind jegyzőnek, Bartha Mór, Nagy Elek lelkészek; Császzy Bálint, Lajos György, Böszörményi László, Böszörményi Zsigmond világiak; Szabó Albert, Ladányi Lajos és Sinka Lajos tanítók, remélvén az egyházmegye, hogy fontos feladatuknak eddigelé is ismert jóakarattal és buzgósággal fognak eleget tenni.

7. Esperes ur utalva azon tapasztalati tényre, hogy a tiszántuli egyházkerület által kibocsátott népiskolai tanterv egyházmegyénk tanügyi viszonyai között meg nem valósítható, kívánatosnak tartaná, annak körülményeinkhez mért czélszerű módosítását.

Esperes ur előterjesztését a közgyűlés teljesen magáévá teszi, s felkéri az iskolatanácsot, hogy a tiszántuli egyházkerület által kibocsátott népiskolai tantervet vegye beható tanácskozás alá, s tanügyi viszonyaink szem előtt tartásával alakítsa azt át a mi körülményeinkhez mérten s javaslatát ez irányban a közelebbi közgyűlésre beterjeszteni buzgólkodják.

8. Segédgondnok ur ő méltósága a különben is szegény viszonyokkal küzdő egyházaink hova tovább nagyobb mérvű megterhelése folytán óhajtana, hogy az egyházmegye találna utat és módot, akár a már előnyösen ismert takarékos magtárak életbe hívásával — akár más eszközök útján — az egyes egyházak anyagi helyzetének javítására, hogy így az egyházak napról napra fokozódó szükségleteiket az egyháztagok további megterhelése nélkül teljesíthetnék a jövőben.

Az egyes egyházak már is nagyon érzett sanyaru

helyzetén könnyíteni, anyagi erejüket fokozni, édes óhaja, — de kedves kötelessége is lévén közgyűlésünknek, midőn a s. gondnok ur ö méltósága előterjesztését hálás köszönettel s közhelyesléssel fogadja: annak megvalósítása szempontjából javaslatfételre esperes ur elnöklete alatt Márton Bálint, Császy Bálint, Nagy Béla, Balog István, Soltész János és Nagy Károly urakat kiküldi, jelentésöket a legközelebbi gyűlésre bekérven.

9. Esperes ur bejelenti a múlt évi szeptemberi közgyűlés óta történt belhivatalnoki változásokat. Ugyanis Hajdu Péter batizi lelkész hivataláról leköszönvén, helyette Hajdu Zsigmond ottani segédlelkész választatott meg. Avasujvároson Kalmár Viktor segédlelkész betegsége, majd elhalálózása folytán Györi László s. lelkész alkalmaztatott helyettesül. Nagy-Bányán segédtanítóul Sikerle Gusztáv ág. hitv. hivatott meg. Adorjánba Hajdu Ambrus helyett Gecsei István, a nagyhodosi egyházban pedig Molnár Zsigmond kis-kolcsi tanító választatott meg tanítóul.

Mindezen változások tudomásul szolgálnak, illetve megerősítettnek.

10. Fentiek kapcsában esperes ur előterjeszti, hogy az apai egyház Ányos Miklós tanítót választá meg a múlt év folyamán tanítójául, de a menyinyben voltaképeni esperesi elbocsátója az illetőnek nem volt, s már állomása elfoglalására megérkezett, csak ideiglenesen erősíté meg nevezett állomásán, fenhagyván az egyházmegyei közgyűlésnek az ez irányban való végleges intézkedést.

Ha szinte Ányos Miklós tanító segédtanítói hivatalából az illető esperesi hivataltól formasierü elbocsátó levelet nem képes is felmutatni, a mennyiben a pápai lelkész bizonyítványa begyöz erkölcsi és hivatali magaviselete kifogástalan voltáról s kifogástalan iskolát mutatott fel, nevezett tanító állomásában megerősítettik.

11. Lengyel András házi pénztárnok 80-ik évi s Szél György könyvtárnok 80. és 81 iki számadásai betérjesztetvén:

Átvizsgálás végett Ferenczy Károly és Böszörményi László uraknak kiadatnak, jelentésök a holnapi napra bekérten.

12. Olvastatott a pesti Fonciére biztosító intézetnek még mult november hóban esperes urhoz intézett megkeresvénye, — melyben a tüzbiztosítási dijhátralékos egyházak kimutatását áttessi azon kérréssel, miszerint hasson oda, hogy a hátralékosok tartozásaikat december folyamán kiegyenlitsék, ellenesetben kénytelen leend peres eljárásnak helyet adni.

Közgyűlésünk azon meggyözödéssre jutva, hogy daczára az esperesi figyelmeztetésnek, fent hivatolt hátrányosok kö-

zül Apa, T.-Berek és Váralja kötelezettségeiknek még mindig eleget nem tettek: felhívja nevezett egyházak előjáróságát hátrányaiknak kiegyenlítésére, — határozottan kijelentvén, hogy az intézet által megindítandó peres eljárás költsége, mint a netaláni tűz esetén az egyházi épületekben szenvedett kár — tisztán és egyenesen a kötelességét nem teljesített egyházi előjáróságot s nem az egyházat terheli.

13. Esperes ur jelenti, hogy az egyházmegyei gyűlés tartásáról véleményadásra kiküldött bizottság javaslata az egyházakkal közöltetvén, — 30 egyház küldte be e tárgyra vonatkozó nyilatkozatát, még pedig 15 egyház a vándor, 15 egyház pedig a központi gyűlés tartást ohajtja.

Az egyházak véleményének ezen egyenlő megoszlása folytán, közgyűlésünk nem akarja e fontos kérdést sem közgyűlési többség határozatával, sem elnöki szavazattal eldönteni, hanem felhivandónak tartja a nyilatkozatot nem küldött 12 egyházat arra, hogy határozott véleményüket f. évi augusztus 1-ig az esperesi hivatalhoz mulhatatlanul küldjék be, s az így megállapítható általános többség alapján fog e kérdés a jövő egyházmegyei gyűlés által véglegesen elintéztetni.

14. A felsőbányai egyháztanács azon kérelmét terjeszti be, hogy az ottani templomépítési előmunkálatok felett örökösre kinevezett egyházkerületi bizottság mindeddig meg nem szüntetett gyámsága alól, — annyival is inkább, mert e bizottságnak más egyházmegyeiből is vannak tagjai, — egyházmegyei közgyűlésünk mentesse fel, illetőleg pártoló felterjesztésével a főt. egyházkerületen a felmentést eszközölje.

Bár egyházmegyei közgyűlésünk elismeréssel van a felsőbányai egyháztanácsnak ezen kérelmében nyilvánult bizalma iránt, de miután az ellenőrző küldöttség kinevezése felsőbb egyházi hatóság határozatából történt, és mivel a felterjesztési kérelmet nem találja kellőleg indokoltnak: azt ezennel a tanácsnak visszaadja, tetszésére hagyván az egyháznak, hogy bővebben kifejtett s indokolt kérelmét az egyházkerületi gyűlésre közvetlenül felterjeszthesse.

15. Az adorjáni egyházban a lelkészi és tanítói javadalmat képezett kender- és káposztaföldek árának behasználásával 8 frt 40 kr. és 5 frt értékig csökkent belhivatalnoki fizetések megvizsgálására kiküldött Gál Péter és Sepsi Károly urak jelentése szerint, ezen két tétel alatti veszteség úgy az újonan vásárolt lelkészi lak telkének, mint a tanítói udvarnak és kertnek bővítése és berendezése által, a belhivatalnokok javára teljesen kárpótolva van, azért kül-

dötség a hivatolt két tételnek az eredeti díjlevélből való törlését ajánlja.

Küldötség ajánlata elfogadtatván, az eladott kender- és káposztaföldek használatának törlése az eredeti díjlevélből határozatilag kimondatik, és jóváhagyás végett az egyházkerületi gyűlésre felterjesztetik.

16. A rozsályi leányegyház azon kérelmét terjeszti elő, hogy a zajtai határban levő csekély és majdnem jövedelem nélküli birtokának eladhatása engedélyeztessék.

A hivatolt birtok viszonyainak megvizsgálására Nagy Béla tanácsbíró és Szikszay János lelkész urak kiküldetnek, jelentésök a következő e. megy. gyűlésre bevértatván.

17. Komáromy János önhibája nélkül hely- s kenyérkereseti forrás hiányában levő helyzei volt lelkész, segélyezés végett a püspöki hivatal által melegen ajánltatik.

Nevezett szerencsétlen lelkész társunk esperesi körlevél útján fog a könyörület segélyébe ajánltatni

18. Esperes ur a püspöki hivataltól tudomás vétel szempontjából küldött többrendbeli hirdetésekről tévén jelentést:

Mindezen hirdetések esperesileg köröztetni rendeltetnek.

19. A szatmári egyházmegye esperese Kiss Áron ur, mint a ref. egyház énekügyi bizottságának elnöke, felhívást intéz egyházmegyénkhez, a munkában részvételre kérvén a szakértő és hivatott hitrokonokat.

E bizodalmas felhívás tudomásul vétetvén, a hivatottak figyelmébe ajánltatik.

20. Esperes ur jelenti, hogy a ref. segély-egyleti hátralékok kimutatását egyházlátogatáskor magával hordván, az illetőket felszólította tartozásaik kifizetésére, de azon tapasztalatot szerezte, hogy azok közül sokan elhaltak, többen elszegényedtek, sokan a kötelezettségre nem emlékeznek, és most nagyon keveset fizettek be.

Meg lévén egyházmegyei gyűlésünk arról győződve, hogy ezen követelések annak idejében sem egyik, sem másik hatóság által nem voltak kellőleg szorgalmazva, s most már nagy részben azoknak örökösökön leendő bevétele igen sok kellemetlenséggel és teherrel járna: azért legcélszerűbbnek látja az adósok névsorát egyes egyházakkal esperesileg a végből közölni, hogy minden egyházi előjáróság a maga kebelében határozza meg, kellőleg indokolva azt, hogy mely követelések s miért nem hajthatók be, s melyek azok, melyeket még törvény útján be lehetne venni; és ezen kimutatásukat az esperesi hivatalhoz terjesszék be.

21. Olvastatott a gyámintézeti kezelő választmány f. évi márczius

23-án Kis Kolcson tartott gyűlése jegyzőkönyvének X. száma, melyben utalva a gyámintézet nemes céljára, s azon körülményre, hogy a gyámintézet pártolása az egyes egyházak részéről úgy erkölcsi kötelesség, mint viszonzosság követelménye, az iránt kérelmez, hogy a mennyiben az egyházak egy része a gyámintézetet semminemű segélyben nem részesíti, más része pedig a már elkötelezett tartozását nem teljesíti, minden egyes egyházat évi segély nyújtásra elkötelezni, azokat pedig, melyek elkötelezték magokat kötelességeik teljesítésére utasítani méltóztassék.

Közgyűlésünk a lelkeszi gyámintézet anyagi erejének fejlesztését, lehető felvirágzását szíven viselvén, más részről a kérést is igen méltányosnak találván, kimondja hogy minden egyes egyház a lelkeszi gyámintézet részére bizonyos évi járulékot köteles fizetni, s felhívja az egyes egyházakat, hogy e kötelezettségeiknek jövőben pontosan eleget tegyenek. Az évi járulék az egyes egyházak részéről a gyámintézeti osztályozás szerint 6—4—3—2 frtban állapittatik meg.

22. Olvastatott ugyanazon gyűlés jegyzőkönyvének XI. száma, melyben a kezelő választmány tekintettel arra, miszerint a néhai Árokháti István gyámintézeti tartozása törlesztésére elrendelt fizetési zárlat úgy szólva mi eredményt sem mutatott fel, az iránt kérelmez, hogy nevezett tartozás törlesztése szempontjából özvegy Árokháti Istvánné asszony kegyeleti évi fizetését zár alá venni, s a józsefházi egyház gondnokot ez irányban utasítani méltóztassék.

A kérelmezett fizetési zárlat özvegy Árokháti Istvánné asszony kegyeleti évi fizetésére elrendeltetik, azon hozzáadással, hogy a nevezett özvegy előző évi hátralékos követeléseire is kiterjesztetik, s egyszersmind a józsefházi egyház gondnoka felhivatik felelősség terhe alatt az elrendelt zárlat szigorú betartására, s annak idejében a gyámintézet pénztárnokával az elszámolásra. Miről is úgy özvegy Árokháti Istvánné asszony, mint a józsefházi egyház gondnoka s gyámintézeti pénztárnok jegyzőkönyvi kivonaton értesítendők.

23. Segédgondnok ur ő méltósága előadja, hogy az egyházmegegyénk egyházainak közigazgatási adózását feltűntető két rendbeli javaslat már esperes ur által köröztetett, s felhívja a közgyűlést e tárgy feletti intézkedésre.

Ezen javaslatok áttanulmányozására és birálatára Gulyás Lajos pénztárnok elnöklete alatt Czelder Márton, Hajdu Albert, Lajos György és Báthy Károly urak kiküldetnek, véleményök a jövő közgyűlésre bevértatván.

24. Esperes ur közfigyelemmel hallgatott sorozatban olvassa az Ujfalussy Miklós segédgondnok és zsinati képviselő ur ő méltósága

által az 1881. okt. 31-én megnyitott országos zsinati jegyzőkönyv 245 számában egyházi közcélokra felajánlott 1500 forintnyi adományának értékében köztudomásulag és hiteles adatokkal igazoltan hozott eddigi áldozattételeket u. m.

1. A nagybányai ref. egyháznak 50 drb arany . . .	250	frt
Osztrák értékű pénzben ismét	400	„
2. Szinerváraljai egyháznak 50 drb arany	250	„
Három és fél hold föld, előljáróság által 80 frtjával		
becsülve	280	„
Ismét készpénzben	50	„
3. Nagybányai egyházmegyének 50 drb arany	250	„
Készpénzben 1882. ápril 12-én átadva	150	„
4. Egyházkerületi ref. segély egylet részére készpénzben		
az 1882. ápril 12-iki közgyűlés előtt felküldés vé-		
gett kifizetve	500	„
5. A felsőbányai egyháznak	100	„
Összesen:		2230

és így kitűnik, hogy a hivatolt fentebbi 1500 frtnyi kötelezett ajánlati összeg a mai napon kifizetett 650 frtnál többel, vagyis 730 frttal van túlhaladva.

Midőn egyházmegyei közgyűlésünk ezen lelket és szívet emelő nemes buzgóság és áldozattétel bizonyosságát hallva, mély köszönetét és hálás elismerését nyilvánítja, egyszersmind az ekként a kötelezettséget nagy mérvben meghaladott áldozathozatal a főtiszteletű egyházkerületre tudomásvétel végett azon kérelemmel terjesztetik fel, hogy a zsinati ajánlatok beszédésekor az Ujfalussy Miklós ur ő méltósága fentebb említett 1500 frtnyi ajánlata kiegészítésének 2230 frttal lett kifizetését tartsa kellő világlatban.

Az egyházmegye közgyűlése pedig e kegyes adakozások sorozatát jegyzőkönyvileg is megörökíttetni határozta, kérvén Istentől áldást és hosszú életet a szeretet munkáját ily magasztosan gyakorló segédgondnok ur ő méltóságának, hogy ezen nemes czélú áldozattételnek hasznos és boldogító gyümölcsezésében láthassa egyházáért lángoló szívének legszebb jutalmát.

25 Az előző számban 3 téiel alatt egyházmegyénknek 1882. ápril 12-én készpénzben átadott 150 forint s. gondnok ő méltósága által egyházmegyei közigazgatási célra oly feltétel alatt adományoztatott, hogy az mindaddig érintetlenül hagyassék, míg kamatozásával együtt 1000 forintra nevekedik és azon időtől fogva évenként kamatai úgy használtassanak fel, hogy azokból is egy bizonyos rész a tőkéhez csatoltatván, folytonosan emelje az alapítványi összeget.

Midőn a szíves alapító ö méltóságának ezen üdvös feltételeit közgyűlésünk örömmel elfogadja: Lajos György nagybányai képviselő urat az alapító levélnek ily értelem-beni elkészítésére felkéri és utasítja, s az elkészítendő ok-mányt levéltárunkba tétetni rendeli.

26. Olvastatott a szatmári egyházmegye esperesi hivatalától küldött azon átirat, melyben az ottani segédgondnok Váallyi János ur segédgondnoksága jubileumának megtartása közöltetvén, az ünne-pélyre egyházmegyénk elnöksége testvéries bizalommal és szívélyes-séggel meghívott.

Ezen meghívás elismeréssel és örömmel fogadtatván, egyházmegyei közgyűlésünk ez alkalomból felkéri a nagy-tiszteletű és méltóságos elnökséget, hogy testvér egyházme-gyénk szíves üdvözlét és áldásos kíváнатát az érdemek-ben gazdag segédgondnok ur előtt fejezze ki.

27. Olvastatott az egyházlátogatási eredeti jegyzőkönyv, mely szerint a mikolai egyházban azon panasz merült fel hogy a polgári hatóság nem illetékes uton, pusztán a körjegyzőhöz intézett rende-lettel záratta be járvány miatt az egyház iskoláját; hasonlóan sza-bályellenesen járt el a lelkészi hivataltól évenként kiadni rendelt or-szágos statisztikai táblázatok betöltésében előfordult egy törvénytelen és halva született, de nem anyakönyvezhetett esetről is, a midőn azt szükségtelennek nyilvánította bejegyezni.

Mindkét esetre vonatkozólag sajnálatát fejezi ki köz-gyűlésünk az illető szolgabírói hivatalnak, úgy az iskolá-nak illetéktelen uton végrehajtott bár szükségesnek is-mert bezáratása felett, — mert azt csak saját egyházi előljá-rósága közvetítésével kellett volna foganatosítania, — mint szinte azon téves véleményért is, hogy a törvénytelen és halva született gyermek esetét felesleges el anyakönyvelni, holott ily esetben az erőszakos halál előidézése is könnyen vé-delmezhető: azért határozatilag felkéri Szatmármegye tek.közigazgatási bizottságát, hogy az illető szolgabíró urat ha-sonló esetekre a szükséges utasításokkal lássa el.

28. Egyházlátogatáskor a mikolai egyházban bejelentetett, hogy szatmári lakos, de mikolai birtokos Müller János ur egyházi adót fi-zetni vonakodik, holott Mikolában a megállapított adókules szerint úgy terheltetett meg birtoka után, hogy a Szatmáron fizetni szokott és csak személyes keresetét terhelő városi pótdó egésszített ki.

Az egyház eljárása egészen helyesnek találtatván, az egyházi adóval ekként megrótt Müller János ur kötelezte-tésének teljesítésére utasítatik.

29. Nagypaládról beterjesztett egyházi közgyűlésnek azon hatá-

rozata és kegyeletes ténye, miszerint boldogult lelkésze Csanálosi György esperes iránti tiszteletét és jóemlékezetét azzal is ohajtja jelezni, hogy gyámnélkül maradt családját az 1882²/₃-ik évben a teljes lelkészi fizetésben részesíti és csak az 1883³/₄-ik évben kívánja alkalmazni a félfizetéses kegyeleti évet, azon hozzáadással, hogy a most jövő egész évi fizetés élvezetében levő család fogja a helyettes lelkészt fizetni és ellátni.

E kegyeletes tény, mint az elhunyt és közszeretben munkálkodott lelkész és esperes iránti jóakarat, és annak gyámoltalan maradt családjára segélyezését célzó határozat egyházmegyei közgyűlésünk által elismeréssel fogadtatván helybenhagyatik és megerősítettik.

30. A nagypaládi egyház képviselői azon kérdést intézik közgyűlésünkhöz, hogy a fentebbi pontban jelzett körülmények között nyerhetnek-e jogot helyettes lelkész választásra, vagy pedig az egyházmegyei elnökség által töltetik be azon állomás? Egyszersmind azon kérelmeket is előterjesztik, hogy egyházukban a rendes lelkész választás ez alkalommal rendeltessék el.

Miután lelkész választási szabályaink a helyettes lelkész szabad választását meg nem engedik, e kérdés azon biztosítás mellett oldatik meg, hogy az esperesi hivatal a nagypaládi egyházban ellátandó lelkészi szolgálatokra alkalmas és gyakorlott helyettes lelkészt fogalkalmazni s ezuttal a leendő helyettes lelkész évi fizetése teljes ellátás mellett havonként 8 frtban és a stólában állapittatik meg. A rendes lelkész választásnak rövid idő alatti elrendelésével esperes ur megbízott.

31. Nagypaládi felügyelő lelkész előadja, hogy az 1881. június 29-én tartott egyházmegyei gyűlés 44. sz. a. határozatával megsemmisített 400 darab fa elárusításából kifolyólag, midőn vásárlók e fákat vágatni akarták, esperesi utasítás szerint közjegyzői uton a vágatást meggátolta, de egyszersmind ez alkalommal bemutatja a fa vásárlók által az egyház, mint egyenes adós és Nagy Sándor, Kálmán Ferencz, Deák Pál, Nagy Lajos, Deák József szavatolók ellen beadott keresetet 3125 frt erejéig, mely keresetek tárgyalására f. évi ápril 28-ik napja tüzetett ki.

Ezen úgy az egyházra és nevezetekre nehezülő kereset, mint az egyházmegye intézkedésének eredményét könnyen veszélyeztető bonyodalom következőleg intéztetett el: a felperesek követelése ellenében az egyház gondnoka haladéktalanul ajánlja meg egyesség útján az 1400 frt vételárnak 6% kamataival való visszafizetését, ha ez ajánlat illetők részéről el nem fogadtatnék, az összeg a bíróságnál téteményeztessék le és aztán gondoskodják az egyház

a törvényes védekezésről. Ez utóbbi esetben úgy az egyház részére felhasznált, de el nem fogadott 1400 frt felvett vételár többletét, mint a perlekedésből származandó s az egyházat netalán terhelő követelést és az első 4000 frt értékben kötött törvényes ügylet megsemmisítésével okozott kárt, per útján is utasítva leendő az egyház előjárósága az illetőkön bevétetni. Kereskényi Pál gondnok pedig utasítatik, hogy eddig hibásnak bizonyult számadását minden pontjaiban kiegészítve, teljes alakban f. évi május 15-ikéig alapos megvizsgálás végett a kebelbeli egyházi hatósághoz terjeszsze be. Az egyház felett tornyosuló anyagi károsodás meggátlása czéljából felhatalmaztatik az egyház jelenlegi előjárósága, hogy az 1600 forintot, vagy a hátralékos adósságok beszedésével, vagy czélszerű feladással állítsa elő; ha pedig egyik uton sem sikerülne az, egyházmegyeileg arra is felhatalmaztatik, hogy a jelzett 1600 frtnyi összeget, törvényes kamatra, az egyház terhére bármelyik pénzintézetől felveheti.

32. Feltűnt a nagypaládi egyház kiadásaiban említett, s az egyház által évenként fizetni szokott 12 frt országos tanítói nyugdíj terhe, mert méltányosan ez összeget mindenütt a polgári községnek kellene fizetni.

Meggondolva azt, hogy az országos tanítói nyugdíj nem csak felekezetünk, hanem minden felekezetek tanítói, illetőleg azok özvegyei, árvái segélyezésére fordittatik, ennélfogva azon utasítást adja közgyűlésünk minden egyház előjáróságának, hogy akár mint községi képviselők közvetlen, akár mások által közvetve, ezen évi nyugdíj terhe nek a községek évi köz költségének előirányzatába felvételére törekedjenek, annyival inkább, mert köztudomásulag sok községben már eddigelé is ez uton vétetett fel az a megyei hatóság jóváhagyásával.

33. Olvastatott a magosligeti egyház kérvénye, melyben az iránt kérvényez, hogy miután Hagara Józsefné becsatolt kötvény szerint az egyházi szolgálmányokat évenként 10 frttal váltotta meg, s e kötelezettségének már 6 éven át nem tetteleget, úgy hogy ez idő szerint 60 forinttal van hátralékban — nyujtsa a nt. egyházmegyei: közgyűlés segédkezet a hátralékos tartozás behajtására.

Hivatolt hátralékos tartozás kiegyenlítésére közgyűlés Nagy Ádám urat, mint Hagara Józsefné asszony csödtömegének gondnokát kéri fel és keresi meg, utasítván a magosligeti egyházi előjáróságot, hogy ha e megkeresésnek sikere nem lenne — hivatolt követelést birói uton érvényesítse.

34 Az egyház látogatási küldöttség jegyzőkönyve az uszkai egyház állapotát nagyon szomorú színben tünteti fel. Az egyház fejlődése helyett visszaesés, általános rendetlenség, tetemes bér — és kamat hátralék. Az előjáróság s lelkész egyaránt buzgóságtalanok, sőt határozottan hanyagok, mit újabban az is igazol, hogy az egyházi hátrányok tárgyában megrendelt jelentést beküldeni elmulasztották.

Közgyűlésünk úgy lévén meggyőződve, hogy az uszkai egyház sajnálatra méltó és elszomorító helyzetének első helyen okozója a lelkész és előjáróság, — mindkettőt szigorúan megdorgálja s inti, hogy egyaránt kötelességök tudatában élve, minden tekintetben rájuk néző tisztüknek eleget tegyenek: elvárván, hogy már a közel jövőben közös működésüknek meg lesz kívánt sikere s eredménye. S a mennyiben pedig lelkész mulasztásának újabban is határozott jelét adta, — a megrendelt jelentést be nem szolgáltatván — 2 frt bírságra ítéltetik, és figyelmeztetik arra, hogy előjárója iránt tanúsított engedetlensége ismételt esetén, hivatalától is el fog mozdíttatni.

35. Olvastatott a kishodosi egyházi előjáróság jelentése, mely szerint ottani községi bíró Bak János egy kőből buza takaréknagytári tartozását megtagadta, s az egyház kaszálójából több mint 8 frt értékű veszteladott, — esperes ur azon kijelentése mellett, hogy ő már régebben ez ügyet az illető szolgabírói hivatalhoz ellátás végett áttette, de mind ez ideig ez irányban semmi érdemleges intézkedés nem történt.

Közgyűlésünk esperes urat felkéri, hogy az illető szolgabírói hivatalt az ügy ellátására megszorgalmazni szíveskedjék.

36. Esperes ur előterjeszti a tisztaberki egyház néhány tagjának kérvényét, melyben az iránt folyamodnak hogy Andorkó Sándor tanítójuk — ha szinte egyházlátogatáshoz lemondott is — állomásán meghagyassék.

A mennyiben nevezett állomás Elek János meghívása és megerősítése által szabályszerűen betöltetett, s továbbá, mert a kérvény minden alapot nélkülöz, folyamodók kérésükkel elutasíttatnak.

37. Olvastatott Barkász Albert méhteleki lelkész kérvénye, melyben az iránt kérvényez, hogy a rozsályi leányegyház Tisztaberektől elszakíttatva Méhtelekhez csatoltassék.

Mintán a rozsályi egyház hason óhajának kifejezést nem adott s Tisztaberekhez csatoltan is a kellő felügyeletben és gondozásban részesült nevezett egyház: folyamodó kérésével elutasíttatik.

38. Az egyházlátogatási küldöttség betérjeszti, miszerint Homokon t. Gödény Imréné ő nagysága az ur asztalára egy 45 frt értékű ezüst poharat s diszes terítőt ajándékozott.

A vallásos kegyelet és buzgóság e szép tanubizonyosságával szemben közgyűlésünk midőn a nemes lelkű ajándékozó nevét jegyzőkönyvileg megörökíteni rendeli, — egyzersmind hálás köszönetét kifejezni kedves kötelességének tudja és ismeri, — az illető egyházat továbbra is a nemes szívi ajándékozó jól ismert pártfogásába kérve és ajánlva.

39. Ugyancsak az egyházlátogatási küldöttség betérjeszti, miszerint Batizon Mándi Beke Terézia urnő, egy diszes urasztalát terítővel 75 frt értékben ajándékozott.

Midőn a vallásos kegyelet e nemes bizonyítékával szemben közgyűlésünk hálás elismerését és köszönetét nyilvánítaná, a nemes adományozó nevét jegyzőkönyvileg is megörökíteni rendeli.

40. Vonatkozással a tiszántuli egyházkerület 1881. aug 20—25 napjain tartott gyűlése jegyzőkönyvének 302. sz. a. foglaltakra, betérjesztetett a kispéleskei egyház nyilatkozata, mely szerint kijelentik, hogy a nagypéleskei leányegyház ha hozzája kíván csatlakozni — kész szívvvel elfogadja, s az ott lakó hitrokonoknak, templomában örömet helyet ad.

Beterjesztett nyilatkozat tudomásul szolgál, s vonatkozással a t. tuli egyh. kerület 1881. aug 20—25-ik napjain tartott gyűlése jegyzőkönyvének 302. szám alatt foglaltakra, az egyházkerületi gyűléshez felterjesztetni rendeltetik.

41. A sárközi egyházból lelkész ellen többen panaszt emelnek, s kicsinyes vádakkal támadják meg — kérvén hivatalából áthelyezéssel való eltávolítását.

Miután egyházmegyei tanácsunknak biztos tudomása van arról, és az ügyiratokból is úgy győződött meg, hogy az egyház előjárósága hibás intézkedésével lelkésznek egyenesen kárt okozott, másfelől fizetési kötelezettségének lelkész javára nem kellő időben tesz eleget, mint szintén a felhozott kicsinyes és alapot nélkülöző vádakkal inkább az egyház bánik méltatlanul érdemes és képzett lelkészével: azért az egyház békétlen hivei megnyugvásra intetnek, sőt a jelenlevő követekben megdorgáltatnak; a lelkész által kellő világosságban előterjesztett törvényes stólának estenkinti pontos megfizetése kötelességökké tétetik, és úgy a lelkész személye, mint annak hivatala iránti kellő tiszteletre utasítatnak.

42. A vámfalusi egyház hiveinek azon kérelme terjesztetett be

hogy az egyházunk szükségének fedezésére megkivántató pénznek közgyűlés alapján egyesekre tervezett kivetése a bemutatott irányban engedjék, illetőleg erősítsék meg.

Mivel az egyházi közterhek viselésének módozata, annak egyes tagokra meghatározott kivetése minden egyes egyház közgyűlésének jogköréhez tartozik, ezen kérelem megadatik és megerősítettik.

43. Felvétellett Noé Barnabás rozsályi lakosnak ottani segédlelkész tanító Sarkadi Mihály ellen emelt s az esperesi hivatalhoz beterjesztett panasza, melyben előadja, hogy az nejét elcsábította és 17 éves boldog házasságát teljesen feldulta. Ezen kényes ügy megvizsgálására esperes ur Bartha Mór mikolai lelkészt, segédgondnok ur ő méltósága Császy Bálint tanácsbíró urat kiküldvén, nevezetteknek vizsgálati jegyzőkönyvük felolvastatott, s abban az egész vizsgálat teljesen tapintatosnak és kimerítőnek találtatott, elsoroltatván mind a vádló panaszanak, mind a vádlott védekezésének érvei.

Ezen jegyzőkönyv alapján, azon meggyőződésre jutott egyházmegyei tanácsunk, hogy az egész vád egy bosszus és anyagi megrongált viszonyokkal küzdő elégtelen férj féltékenységének kifolyása, a ki képzelt csalatkozásában szenvedélyétől elragadtatva, minden bizonyítékot nélkülöző alapon gyanusította vádlottat: ugyanezért Sarkadi Mihály az ellene emelt nőcsábítási vétség vádja alól teljesen felmentetik.

Felmentett vádlott, azon nyilatkozata folytán, hogy ilyen viszonyok között nem óhajt Rozsályban maradni, lehető elhelyezésével esperes ur megbizatik.

44. Több előfordult eset alkalmából felmerült azon kérdés, hogy az özvegy vagy árva a lelkészi kegyeleti évben jogosítva van-e őszi vetés alá jövő földek birtoklására?

Minden lehető félreértés elkerülése végett, egyházmegyei tanácsunk végzésileg kimondja, miszerint a lelkészi kegyeleti év őszi vetése alá következő földjeihez, kizárólag a már rendes uton megválasztott és tényleg szolgáló lelkésznek van egyedül joga.

45. Az évek óta viszályban és rendetlenségben levő szatmárhegyi egyházban elmérgesedett pártoskodás és bejelentett egyházi káros gazdálkodás megvizsgálására az 1881. évi szept. 20-iki egyházmegyei gyűlés jegyzőkönyvének 21-ik száma alatt megbízott küldöttség vizsgálati jegyzőkönyvét és véleményes jelentését beterjeszti, melyben elő van adva, miszerint: Papoleczy Károly lelkész ellen főgondnok s társai által emelt vádakot illetőleg, küldöttség azon meggyőződést szerezte, hogy ha bár azok mindegyike nem lett is kétség-

telen bizonyítékokkal megerősítve, de azt minden ügynél átlátta, hogy lelkész hivatalos eljárásai a tapintatosságot és eszélyességet vagy is prudentia pastoralist, sőt a törvényességet is egész itteni hivataloskodásának hosszú évein keresztül nagyon gyakran nélkülözték; helyteleníti azon eljárást, hogy az egyház elleni több rendbeli kétes követeléseit az írástudatlan gondnoktól egyházi határozat nélkül bevette; határozott hivatali vétségnek találja azt, hogy egyházmegyei végzés ellenére főgondnok tudósítása nélkül gyűléseket tartott, mely gyűlések szabálytalan határozatainak éle főgondnok ellen bosszúból irányított; megbocsáthatatlan hivatali mulasztásnak találja azt, hogy panaszlott főgondnok hiányos felügyeletét és algondnok hűtlen kezelését éveken keresztül elnézte, és a károsnak ismert számolásokat lelkészi aláírásával megerősítette, kellő időben az ellen nem tiltakozott, hanem csak a vizsály kitörésével használta fel bosszúja eszközéül.

A főgondnok Bösörményi László ellen emelt panaszban elsorolt tények, kétségtelen hogy míg egyfelől a lelkészi hivatal megalázását az egyház ügyeinek kormányzásától való eltávolítását czélozták, addig az algondnok tudatlanságát és roszhiszeműséget bizonyító káros és hűtlen vagyon kezelés feletti hiányos felügyeletet, sőt a kezelésbeni egyetértést igazolják, több eseteknél fő- és algondnok együttes kezelésének gyanuját megerősítik.

Mely fentebbi vádak és panaszok alapján szerzett meggyőződésből küldöttség a főgondnoknak hivataltőli végleges felmentését, lelkésznek csere útján más egyházba áthelyezését véleményezi.

Egyházmegyei tanácsunk az ügyiratok alapján előterjesztett küldöttségi jelentést tudomásul véve, s az abban foglalt s a szatmárhegyi egyház érdekeit mélyen átgondolt véleményt elfogadja és Bösörményi László főgondnok ellen, minthogy az ítélet kimondását megelőzőleg hivataláról önként lemondott — a további eljárást beszünteti; Papolezi Károly lelkészt pedig hivatali áthelyezésre ítéli. Még pedig miután Apában is évek óta belviszály és egyenetlenség dúl, a szathmárhegyi és apai lelkészeket hivatali állomásuk megcserélésére utasítja; mely csere végrehajtásának ideje, a gazdálkodásban már előhaladott tavaszi idő által szenvedhető anyagi károk kikerülése, és a lelkészi javadalmak könnyebb feles megosztása szempontjából, folyó 1882-ik évi nov. 1-jére tűzetett ki.

Az egyházmegyei tanács ezen ítéletének indokai a küldöttségi jelentésben megállapított visszaélések és káros tények mellett azon meggyőződésben öszpontosulnak, hogy itt a lelkészt még a leggyengébb alapon, a bizonyítékok teljes begyőzésre elégtelensége alapján semlehet felmen-

teni, mert a múlt időkben s ez alkalommal nem is érintett hivatali visszaélés tényeiben már meggyökerezett egyházában, többeknél iránta az ellenszenv s a mostani bár teljesen be nem bizonyított, de kellőleg meg sem cáfolt tényekkel együtt ezutáni folytonos bántalmazásának, gyanúsításának, hivatala meggyalázásának, lehetne folyton táplált forrása, pedig egy lelkésznek minden gyanúsítástól mentnek részrehajlatlannak, egyháza érdekei felettmindenkor hiven öröködőnek, a felsőbb egyházi hatóság rendeleteivel szemben engedelmesnek, hivatalos eljárásaiban szabatosnak kell lenni, a mely kívánalmaknak vádlott lelkész, a mint eljárásaival bebizonyította, nem akar és nem is képes megfelelni, s ily lelkész vezetése alatt egyházmegyei tanácsunk nem akarja a szatmárhegyi népes egyházat a folytonos háborgások, s a tapintatlan és erélytelen kormányzás miatt évek óta dúló káros egyenetlenségek pusztító hatása alatt tartani. Az utólagosan beadott 285 név aláírásával ellátott kérvényt sem lehetett figyelembe venni, részint a fentebbi okok alapján, részint az aláírások nagyon kétes hitelessége miatt.

Ezen ítélet kihirdettetvén, az apai egyház lelkésze és képviselője azt megnyugvással fogadták; de a szatmárhegyi egyház lelkésze és képviselője, mint véleményök szerint rájuk nézve sérelmest, az egyházkerületi törvényszékre fellebbezik.

46. Ugyanazon küldöttség vizsgálati jelentésében ki vannak tüntetve Szabó József négy évi gondnoki számadásainak több rendbeli oly tételei, melyek az egyház javainak tudatlan és hűtlen kezelését bizonyítják; azért küldöttség által utasított az egyháztanács, hogy mindkét párti bizalmi férfiakból alakított bizottság kísértse meg, otthol számadásokban mutatkozó hiányok és téves bejegyzések kiegyenlítését, s eljárása eredményéről az esperesi hivatalhoz jelentést terjeszen be.

Esperes ur e jelentést az egyházmegyei tanács előtt bemutatva, abból kitünt, hogy tetemes értékű nézetkülömb-ség van a számoló és számoltatók között; azért a leszámolás megvizsgálására Márton Bálint és Soltész János tanácsbíró urak, mint a kik már az egész ügyet többször áttanulmányozták oly végzéssel küldetnek ki, hogy vizsgálati eljárásuk költségeit, az ezen leszámolást helytelenül kifogásoló fél fogja viselni.

47. A Szatmárhegyen működött küldöttség vizsgálatának jelentésében Gál Lajos leánytanítót, mint önmaga által is beismert gorombaságú és a harangozónét káromló fenyegetéssel bántalmazó egyént tünteti fel; továbbá jelezi hogy tapasztalata szerint a hívek közötti

régi bujtogatási hajlamát most sem vetkezte le, ezért megfeddendőnek és arra figyelmeztetendőnek véleményezi, hogy hasonló eset előfordulásával jelenlegi állomásától végleg elmozdittatik.

Kenéz Albert fitanítót pedig, minthogy gondatlanságával az iskola épületnek ahoz nem illő célra való használására alkalmat adott megintetendőnek, s az iskolai épületnek gondos felügyeletére utasítandónak tartja.

Küldöttség véleménye elfogadtatván, az ítéletileg kimondatik, s az illető tanítók békés egyetértésére, hivatalos kötelességeiknek pontos teljesítésére utasittatnak; Gál Lajos tanító gorombaságáért megfeddetik és a fentebb jelzett feltétel alatt pártállás nélküli, szelid magaviselet és engedelmességre intetik. Kenéz Albert pedig ismerje kötelességének mindenkor az iskola-épület feletti kellő örökdedést.

48. Ugyancsak a szatmárhegyi egyházban többször felmerült harangozói lak kérdése mindedig megoldást nem nyervén:

Utasittatik az előljáróság, hogy — miután a harangozóra lelkésznek mindennap szüksége van — azt a régi tanítói lakba helyezze vissza, de haladéktalanul építse fel a leánytanítónak mulhatatlanul szükséges kamarát és ólat, — aztán ha a bejelentett terv szerint a fiiskola és lelkészi lak kertjének alsó végén kiszakítandó mintegy 80 □ ölnyi helyre új harangozói lakot épített — költöztesse át oda a harangozót.

49. Minden egyházban ugyan, de különösen Szatmárhegyen felüti az egyházlátogató küldöttség előtt a hanyag iskoláztatás, és ez olymértvűnek bizonyult, hogy az anyaváros hatásága kénytelen volt hivatalból keresni meg egyházmegyénk elnökségét ezen baj orvoslása végett.

Szigoruan kötelességévé tétetik az előljáróságnak, hogy minden célra vezető és törvényes módot kövessen el az iskolai mulasztások kevesbitésére, közegei által lelkiismeretesen ügyeljen fel ugy az iskoláztatásra mint a tanítás pontos teljesítésére, nehogy a városi tanácsnak ismételt panaszra legyen oka.

50. Olvastatván a szentmártoni egyházzól szóló látogatási jegyzökönyv, különösen figyelmet keltett annak azon pontja, melyben a látogató küldöttség az egyház hiveit templomépítésre utasítja.

Minthogy esperesi jelentés szerint a mostani rozszant templom már oly támogatott állapotra jutott, hogy mint életveszélyes épület a polgári hatóság által is könnyen bezárattathatik: azért megrendeli közgyölésünk az egyház előljáróinak, hogy a templomra gyűjtött kölcsöntökeket fel-

mondván, azokat ez év folytán minden hátralékos tartozásokkal együtt szigorúan szedjék be, — az építési anyag beszerzésére törekedjenek, s általában az előleges készületeket haladéktalanul kezdjék meg.

51. A hiripi egyház előljárósága látogatás alkalmával bejelentette, hogy ez év folyamán lelkészlakot szándékozik építeni, melyhez már minden anyagot beszerzett s jelenleg az épület alaprajzát és költségvetését mintegy 1500 frt összegben beterjeszti.

Miután az egyházlátogató küldöttség a helyszínén megvizsgálta a viszonyokat s a kellő utasítást megadta, — újabb kiküldetés szüksége nem forog fen: ugyanazért közgyűlésünk a beterjesztett terv szerinti építkezést, mint a hivek munkás szorgalmának elismerésre méltó tanujelét, — helybenhagyja és megerősíti.

52. Amaczi tanító Gecsei István Adorjánba hivatván, helyére az egyház Zágonyi György m.-szigeti képezdészt óhajtaná alkalmazni s annak megerősítését kéri.

Minthogy nevezett ifjunak iskolai bizonyítványát beterjeszteni elmulasztották, annak beküldésétől és kifogástalan tartalmától tétetik függővé esperesi megerősítése.

53. A pálfalvai leány egyház tudomás vétel és megerősítés végett előkönyörgő-tanítói díjlevelét három szabatos példányban beterjeszti.

Mivel a kisdéd leányegyház által kiállított díjlevél, hiveinek anyagi szerény viszonyai között, a tanító részére elég tisztességes fizetést biztosít: ezennel helybenhagyatik és megerősítés végett a főt. egyházkerületi gyűléshez beterjesztetni rendeltetik.

54. A pálfalvai tanító fizetését illetőleg egyházlátogatás alkalmával főgondnok Márton Bálint egyhm. tanácsbíró ur által bejelentett, hogy annak tetemes részét, nevezetesen évenként 100 frt készpénzt s az eddig az ombodi lelkésznek és tanítónak fizetni szokott 3 köből buzát és két szekér szénát De Gerando-gróf Teleky Emma urnő és fia De Gerando Attila ur öméltóságai adományozzák.

Nem mulaszthatja el egyházmegyei közgyűlésünk ezen úgy az egyházas élet érdekében, mint a népnevelés terjesztésére hozott igen szép és nemes áldozattételéért hálás köszönetét nyilvánítani, s e nagybecsü évenkénti adományt jegyzőkönyvileg megörökíteni; egyszersmind utasítja jegyzőjét, hogy egyházmegyénk elismerésének egy megtisztelő külön levélben is adjon kifejezést.

55. A pálfalvai új iskola épületére vonatkozólag lelkész jelenti, hogy a tanterem székeit Márton Bálint főgondnok ur 25 frt értékben

saját költségén készíttette, s kiemeli Kecskés János algondnoknak az építkezésnél tanúsított dicsérendő szorgalmát.

Midőn nevezett főgondnok urnak ez újabb adományozásáért egyházmegyénk hálás köszönetét nyilvánítja, egyszersmind elismeréssel veszi tudomásul az algondnok buzgó fáradozását.

56. A pettyéni egyház felügyelő lelkésze jelenti, hogy az egyházlátogatás alkalmával megrendeltetvén a volt gondnoki régibb számadásból Kovács András terhelő 96 frt 81 kr. követelés tisztázása — az végrehajtatott, s az egyház idevonatkozó végzését beterjeszti.

A beküldött egyházi jegyzőkönyvből kitünvén az, hogy Kovács András és az egyház hivei kölcsönös felvilágosítás és beismerés szerint méltányos okok alapján egyenlítették ki és enyészttették e követelést: egyházmegyei hatóságunk is megadja a felmentést.

57. A dobrács-apátii egyház előjárósága látogatás alkalmával a hivek anyagi viszonyainak változása, illetőleg nagymérvű csökkenése alapján azon ohajtásának és kérelmének adott kifejezést, hogy az ottani egyházi adózás méltányosabb kivetését egyházmegyei küldöttség rendezze.

Az egyházi adózásnak méltányosabb alapon leendő rendezésére, a mostani lelkészi fizetés értékének megtartásával Böszörményi László és Tóth Dániel lelkész urak jelentéstételök bevétele mellett kiküldetnek.

58. A sz.-kóródi egyházból az egyház pénzviszonyainak rendezéséről, s a lelkész-tanítói fizetésnek méltányos alapon leendő kivetéséről esperesi meghagyás daczára sem küldetett jelentés, — egyszersmind megbotránkozva hallotta közgyűlésünk a látogatási jegyzőkönyvből az ottani iskolaügynek rendkívüli elhanyagolását.

A jelentés elmulasztásáért lelkész 2 forint fizetésében elmarasztaltatik, egyszersmind nagyon komolyan utasítja egyházmegyei közgyűlésünk mind a lelkész-tanítót, mind az egyházi előjáróságot, hogy az iskola ügyének fejlesztése körül több munkásságot fejtsenek ki, nehogy jövő alkalommal büntetésre méltó hasonló botrányra adjanak okot.

59. Polyák László tanító a kóródi egyház és annak egyes hivei ellen régibb időről többrendbeli követeléseket formálván, miután a követelés az illetők részéről alaptalannak állíttatott, annak megvizsgálása küldöttségileg hajtatott végre. Küldöttségi jelentés szerint az összes követelésből az egyház ellen 2 frt 40 kr., Pándi András és Suta György ellen 3 frt 10 kr., összesen 5 frt 50 kr. értéke lévén

igazságosan megállapítható, annak bevétele jogosnak, a többi követelés pedig mint jogtalan, töröltetni véleményeztetik.

Ezen küldöttségi vélemény elfogadtatván, a kóródi egyház gondnoka a jogos követelésnek ítélt 5 frt 50 kr. kifizetésére utastitátik, fenhagyatván az egyháznak nevezett adósok ellenében a 3 frt 10 krnyi összegnek visszatérítési követelése.

60. Balajthy Károly szamos-kóródi lelkész-tanító folyamodik az egyházmegyei gyűléshez a végett, hogy néhai Csaba Ignác, Csernáti József és Oláh Mihály örökösei, illetőleg azok gyámjai, a nevezettek birtokát jogosan terhelő belhivatalnoki fizetményeket teljesíteni vonakodnak, s kéri nevezetteket abban elmarasztalni.

Miután a sz.-kóródi egyházban a belhivatalnoki illetőségek nem személyek után, hanem birtok aránylag vannak megállapítva, — ennél fogva kétségtelen az, hogy nevezett örökösök birtokai is tartoznak azok terhére viselni: azért az illető gyámok végzésileg felhivatnak a követelésben levő tartozások kifizetésére, ellenesetben joga leendő az egyház előjáróságának ezen tartozásokat törvényes uton is behajtatni.

61. Az 59. szám alatt jelzett küldöttség az 1881. szept. 20-án tartott egyházmegyei gyűlés által megbízatván arra is, hogy a sz.-kóródi egyház által 400 frtos lelkészi laknak vásárolt telket s a rajta levő épületet a helyszínen vizsgálja meg: jelentésében azt, mint előnyös és czélszerű vásárlást megerősítendőnek ajánlja.

A küldöttség jelentése alapján közgyűlésünk e telek-vásárlást jóváhagyja és megerősíti, egyszersmind az egyházkerületi gyűléshez felterjesztendőnek határozza.

62. Egyházlátogatási jelentés szerint a józsefházai egyház rendkívüli zilált és mostoha viszonyok között van, s a múlt 1881. mart. 30-án tartott egyházmegyei gyűlés 17. sz. a. végzésében önhatalmu eljárásáért és erőszakoskodásáért elmarasztalt és hivatalától elmozdított gondnok Tóth András sem a 20 frt birságot, sem a gondnoki számadásából terhére jegyzett 104 frt 63 kr. pénztári maradékot, sem a 37 frt kántorkorcsmai haszonbért, sem végre a számadásában szereplő, de általa az egyháznak soha be nem szolgáltatott könek árát 63 frtot ki nem fizette.

Mindezen követeléseknek polgári törvény útján leendő érvényesítésére, illetőleg Tóth András elmozdított gondnoki behajtására, egyházmegyei segédgondnok Ujfalussy Miklós ur öméltósága felkéretik és megbízatik.

63. Ugyancsak Józsefházán jelenlegi gondnok Tóth Imre az egyháznak takarékpénztárban elhelyezett tőkepénzből egyházmegyei

tilalom daczára 330 frtot kivett, s azt állítólag kölcsönre kiadva elhelyezte, de ugy ezen, mint más tőkepénzeknek kamatait be nem szedte, ennél fogva az egyház vagyonát kellőleg nem gondozza.

Az újabb károsodhatás megakadályozása végett Böszörményi Zsigmond kinevezett főgondnok ur teljes bizalommal kéretik fel, hogy az egyház pénzeinek kikölcsönzését megvizsgálva, a kellőleg biztosított összegeket illető kikölcsönzőknél hagyja meg, a biztosíték nélkülieket szigoruan hajtassa be s takarékpénztárba helyezze és mind a szabatos kötvényeket, mind a takarékpénztári betéti könyveket, megőrzés végett sziveskedjék az egyházmegyei pénztárnokhoz beküldeni.

64. Olvastatott néhai Árokháti István józsefházai lelkész özvegyének folyamodványa, melyben mint férjének jogutódja majdnem követelés alakjában kéri az államsegélyből az ezelőtti években férjének megadni szokott összeget a folyó 188²/₃-ik egyházi évben részére megszavaztatni és kiadni.

Kérelmező özvegy lelkészné az egyházmegye által soha el nem ismerhető jogi alapot e tárgynál nagyon tévesen fessegeti, mert az egyházmegye rendelkezésére bocsátott államsegélyben csak a tényleges szolgálatban levő hivatalnokok — tekintettel családjaikra, anyagi viszonyaikra és hivatalos kötelességeik hű teljesítésére — csak esetről esetre részesíttetnek: ennél fogva folyamodó özvegy kifejezett kérelmével elutasíttatik.

65. Az apahegyi leányegyház pénzügyainak rendezése egyházlátogatáskor megrendeltetvén, — lelkész jelenti, hogy a tőkepénzeket illetőleg semmi veszély nincs, a kamatok, bár hátralékban sok van — szintén behajthatók. E jelentés mellett a leányegyház hivei a végett folyamodnak, hogy az anyaegyház kezelése alatt levő, s szerintök nem kellőleg biztosított tőkepénzüiknek felelősség melletti gondozása és kezelése adassék át a hegyi egyház előljáróságának, hogy így egyfelől a gyámság alól felszabadíttassanak, másrésről a tanítójuk fizetésének alapját képező tőkepénzt jobban ellenőrizve gyümölcsöztethessék.

A beterjesztett kérelem azon feltétel alatt adatik meg, hogy az apahegyi leányegyház előljárósága a kezelendő tőkepénzért teljesen és egyetemlegesen felelősséget és jótállást vállaljon, erről a hiteles okmányt az esperesi hivatalhoz terjessze be, és a jótállást vállalók bizottságilag biztos helyekre adják ki a kölcsönösszegeket kamatozás végett. Az apai anyaegyház előljáróságának pedig ezennel szigoruan meghagyatik, hogy f. évi szept. 30-ára ugy a

tőke, mint minden kamat tartozásokat azonnal mondja fel, és e határidőben felelősség mellett hajtsa be és adja át a hegyi előjáróság e végre meghatalmazott tagjainak.

66. A tisztaberki egyház előjárósága a már már veszélyben forgó tetemes mennyiségű magtári követelésének behajtását kérelmezi.

Utasítatik a kérelmező egyházi előjáróság, hogy a 245 frt 06 krban megállapított hátralék behajtása végett keresse meg az illető szolgabírói hivatalt, melynek ily nemű erélyes intézkedéséről közgyűlésünk több alkalommal vett elismeréssel tudomást.

97. Olvastatott a nagybányai egyház 1881. évi decz. hó 4-én tartott tanácsülésnek 43. sz. a. végzése, melyben az egyházmegye, által 1881. szept. 20-án 18 jk. sz. a. levéltári helyiségül kérelmezett toronyalatti boltozatos és tűzmentes szobát a jelölt célra teljes készséggel és díjtalanul ajánlja fel.

Egyházmegyei közgyűlésünk a nagybányai egyháztanács ezen kedvező határozatát örvendetes tudomással és köszönettel fogadja, egyszersmind megbizsa esperes urat hogy a lezárt levéltárt Gulyás Lajos levéltárnok urnak még mai napon hivatalosan adja át, megjegyeztetvén hogy az elszállításnál felmerülő költségeket az egyházmegyei közpénztár fogja viselni.

68. Indítványba tételik, hogy miután az esperes ur lakó községében posta nincs, és nagy terjedelmű levelezése miatt kénytelen 15 frt évi díjért magán futárt tartani, ki hivatalos leveleit naponként a szomszédközségben levő postáról kihordja, az esperesi hivatal részére ezen futár díj az egyházmegye pénztárából adassék ki.

Az indítvány nagyon méltányos alapon lévén megtéve, elfogadtatott, s a 15 frt évi futárdíj kifizetése az egyházmegyei közpénztárnál folyamathoz tételni rendeltetik.

69. Cserepes Gerzon jelenleg Tunyogon magán nevelőséggel is foglalkozó segédlelkész azon kérelmét terjeszti elő, hogy egyházmegyéinkbe kebeleztessek be.

Minthogy folyamodó bizonyítványai teljesen rendben találtattak s egyházmegyéinkben közelebb segédlelkészi állomás is fog megülni, kérelme teljesítettik és egyházmegyéink rendelkezés alatti segédlelkészei közzé bekebeleztetik.

70. Azon kérdés merül fel, hogy a választásban levő belhivatalnokok költöztetési határideje mikor legyen:

Arra af. évi ápril 16-tól 23-ig terjedő jövő hét tüntetett ki.

71. Idő rövidsége miatt a teljes jegyzőkönyv nem hitelesíthetvén, miután a 42-ik számig felolvastatott s a hitelesítés teljesülésben megtörtént:

a 43-tól 71-ig terjedő számok hitelesítésével Márton Bálint és Balogh István tanácsbíró urak bizatnak meg.

Ezek után segédgondnok ur ő méltósága szives köszönetet mondva a közgyűlést tartó egyházaknak, különösen pedig a kispaládi egyház gondos és vendégszerető ellátásáért: áldás kívánatokkal a gyűlést bezárja.

Az 1—6-ig, 13—20-ig, 23—32-ig, és 41—71-ig való számokat jegyzette Soltész János főjegyző.

A 7—12-ig, 21—22 és 33—40-ig terjedő számokat jegyezte Szél György aljegyző.

Ezen jegyzőkönyvnek 43—71-ig terjedő számai mai napon általunk hitelesítették.

Pettyén, ápril 20. 1882.

Márton Bálint.
Balogh István.

TÁRGYMUTATÓ.

1. Soltész János megválasztott főjegyző feleskettetik.
2. Szatmármegye hatósága az iskolaügy támogatására felkéretik.
3. Szeőke Barna világi tanácsbírónak, Nagy Béla egyhk. képviselőnek, Szél György aljegyzőnek, Gulyás Lajos pénztárnoknak megválasztatnak.
4. Ujabb választás rendelkezésével esperes ur megbizatik.
5. Krassó és Felsőbánya, szavazat nem küldésért feltételeesen elmarasztaltatnak.
6. Az egyházmegyei iskolatanács megalakittatik.
7. A népiskolai tanterv körülményeinkhez mért módosítását elrendeli.
8. Az egyházak terhet könnyítő segélyalap tervezete küldöttségre bizatik.
9. Mult évi belhivatalnoki változások megerősítettnek.
10. Anyos Miklós apai tanító állomásán megerősítettetik.
11. Lengyel András pénztárnok, Szél György könyvtárnok számadása vizsgálatra kiadatik.
12. Tűzbiztosításban dijhátralékosegyházak megintetnek.
13. Az egyházmegyei gyűlés tartásának módja még függőben marad.
14. A felsőbányai egyháztanács kérvénye visszaadatik.
15. Az adorjáni lelkész és tanító díjleveléből a káposzta és kenderföld bére töröltetik.
16. A rozsályi egyház zajtai birtoka küldöttség által megvizsgálandó.
17. Komáromi János helynéküli lelkész segélyezésre ajánltatik.
18. Többrendbeli hirdetmények közözlendők.
19. Az énekügyi bizottság részéről a hivatottak munkára hivatnak.
20. A ref. segélyegyleti hátralékosokról az egyházak adjanak kimutatást.
21. Az egyházak általában köteleztetnek a lelkeszi gyámintézet segélyezésére.
22. Árokháti István gyámintézeti tartozásaért minden fizetése lefoglalandó.
23. Az egyházak közigazgatási adózásának terve küldöttségnek kiadatik.
24. Segédgondnok ur ő méltósága sok rendbeli adakozásának kimutatása.
25. 150 ffr alapítvány az egyházmegyei közpénztár javára gyümölcsözzön.
26. Vályi János szatmári egyházmegye gondnoka 25 éves jubileumára elnökség meghivatik.
27. A mikolai egyházban az iskola illetéktelen uton záratott be s az anyakönyvezést a szolgabíró nem helyesen kifogásolja.

28. Müller János mikolai birtokos egyházi adót Mikolában is tartozik fizetni.
29. A nagypaládi egyház egy egész évi fizetést ad a kegyeleti éven kívül elhalt lelkésze gyámoltalan családjának.
30. Nagy-Paládon esperes ur nevez helyettes lelkészt s a választást mielőbb elrendeli.
31. Nagypaládi egyház előjáróságának az eladott erdő ügyében utasítás adatik.
32. A tanítói nyugdíj terhe a községek által felveendőnek véleményeztetik.
33. Hagara Józsefné egyházi szolgálmányai megváltásának kifizetésére utasítatik.
34. Az uszkai egyház elhagyatott állapotáért lelkész és előjáróság megdorgáltatik.
35. Bak János községibíró az egyház kárára elkövetett tetteiért a szolgabírónak feljelentendő.
36. A tiszta-berkiek régibb tanítót marasztó kérvényök elvettetik.
37. Barkász Albert méhteleki lelkész kérelmére Rozsály Méhtelekhez nem csatoltatik.
38. Gödény Imréné a homoki egyháznak értékes poharat és terítőt ajándékozott.
39. Batizon Mándi Beke Terézia urasztalát terítővel ajándékozott az egyháznak.
40. Nagypeleskét leányegyházának Kispeléske elfogadja.
41. Sárközi lelkész az ellene emelt vádak alól felmentetett.
42. A vámfalusi egyház adókövetése helyeseltetik.
43. Sarkadi Mihály rozsályi s. lelkész-tanító az ellene emelt vádak alól felmentetik.
44. Kegyeleti év őszi vetés alá eső földjeihez csak a szolgáló lelkésznek van joga.
45. Szatmárhegyi főgondnok és lelkész — egymás elleni panasz és vádak alapján, első önkéntes lemondás, utóbbi ítéleti elhelyezéssel — hivatalukból eltávolíttatnak.
46. Szabó József szatmárhegyi gondnok pótszámadása felülvizsgálandó.
47. Szatmárhegyen Gál Lajos leánytanító megfeddetik, Kenéz Albert utasítást kap és figyelmeztetést.
48. Szatmárhegyi egyházban a harangozó lakása rendeztetik.
49. Szatmárhegyen az iskola ügye az előjáróságnak lelkére köttetik.
50. A szentmártoni egyház templomépítésre utasítatik.
51. Hirip lelkész lakot építvén, terve helyben hagyatott.
52. Amaczi tanítóul Zágonyi György képezdész feltételelesen erősítendő meg.
53. A pálfalvai egyház elkönyörgő tanítói díjlevele megerősítettik.
54. A pálfalvai tanító fizetésébe De Gerondó-Teleky család évenként 100 frtot ad.
55. A pálfalvai iskolánál Márton Bálint főgondnok ajándéka a Kecskés János algondnoknak szorgalmas fáradozása elismerést nyer.
56. Kovács András pettyéni volt gondnok, az ellene támasztott követelés alól felmentetik.
57. Dobrács-apátiba fizetési kulcs rendezésére küldöttség megy.
58. A szamos-kóródi egyház előjárósága és lelkésze a rendetlenségért megrovatik.
59. Polyák László tanítónak a kóródi egyház elleni követelése csak részben jogos.
60. Balajthy Károly kóródi lelkész árva birtokok jogos egyházi megterhelését kéri.
61. Kóródona lelkészlaknak való épület és hely vásárlását küldöttség helyesli.

62. Józsefházi elmozdított gondnok, segédgondnok ur által beperlendő.
63. Bösörményi Zsigmond ur a józsefházi egyház pénzügyeinek rendezésére felkératik.
64. Árokháti Istvánné államsegélyt kérő tolyamodványával elutasittatik.
65. Az apahegyi leány egyház tőkepénzét maga kezelheti.
66. A tisztaberki egyház követelésével az illető szolgabíróhoz utasittatik.
67. A nagybányai egyház levéltári helyiséget díjtalanul ad.
68. Esperes ur részére évenként 15 frt futárdíj utalványoztatik.
69. Cserepes Gerzon segédlelkésznek bekebeleztetik.
70. Belhivatalnokok költözési ideje april 26-tól 23-ig tüzetett.
71. A jegyzőkönyv 43—71 számai hitelesítése küldöttségre bizatik.